

10. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

V:n 1953 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittuun taksoituslautakuntaan kuuluivat seuraavat jäsenet: isännöitsijä V. A. Ahde, filosofian maisteri A. F. Alenius, tarkastaja K. Altti, maanviljelijä Å. R. Blomqvist, verotusvirkaileija A. R. Bockström, kirjeenkantaja R. R. Bäckström, toimitusjohtaja W. J. Elki, varatuomari A. G. Elmgren, rehtori M. W. Fager, tilintarkastaja H. Gertsch, peltiseppä K. V. Granlund, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toimitusjohtaja O. A. T. Holvikari, toimitusjohtaja T. E. Huttunen, kirjaltaja V. J. P. Kalervo, agronomi E. O. Kangas, kassanhoitaja V. M. Keskimäki, verotusvirkaileija A. O. Keskiyäli, sähköasentaja E. Kulmala, huoltöpäällikkö L. J. Lehikoinen, varatuomari P. T. Lehto, hoviöikeuden auskultantti A. I. Mäkelä, toimittaja M. L. Nieminen, viilaaaja T. Nieminen, varatuomari T. J. Nordberg, verotusvirkaileija K. B. Nylander, varatuomari H. R. Olsson, toimitusjohtaja M. Paasiala, kauppatieteitten kandidaatti E. E. Palmu, kirvesmies E. Peuranen, filosofian maisteri J. V. Procopé, viilaaaja V. A. Puisto, talousneuvos G. Pätynen, lehtori S. T. Rekola, mainospäällikkö A. J. Saari, prokuristi A. E. Sallavo, kivenhioja K. A. Silén, konttoristi V. V. Sundberg, kauppias K. A. Teräskallio, taksoitussihteeri T. M. Uimonen, rouva A. L. Valkama, johtaja O. A. Vaulo, kamreeri G. N. Weckström, autonasentaja H. A. Westerlund, kauppaneuvos L. Viljanen sekä toimitusjohtaja K. M. Virva. Jäsen Kulmalan kuoltua valittiin hänen tilalleen 10. 1. putkimestari Y. M. Broman. Samana päivänä valittiin myös paikkakunnalta poismuuttaneen jäsenen Mäkelän tilalle varatuomari A. F. Salenius.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana sähköasentaja Kulmala ja hänen kuoltuaan isännöitsijä Ahde.

Laajempia ja tärkeämpiä kysymyksiä yleiskokousta varten valmisti lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon kuului 11 jäsentä ja jonka puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg.

Lautakunta toimi yhteentoista jaostoon jakautuneena ja oli sillä 5 yleiskokousta, jaostoilla yhteensä 526 kokousta ja valmisteluvaliokunnalla 14 kokousta. Yleiskokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 44 ja valmisteluvaliokunnan pöytäkirjojen 54.

Yleiskokouksissa päätettiin seuraavista asioista: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteiden määräämisestä; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; rajavartioston palveluksessa olevien toimirahojen sekä puolustuslaitoksessa palvelevien leirirahojen ja ulkosaarilisien ynnä merivartiostossa palvelevien purjehdusrahajen ym. palkkausetujen verottamisesta; soittajille sekä teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; Suomalaisen Oopperan kuoron jäsenille ja avustajana toimiville tilapäisnäyttelijöille myönnettävästä tulonvähennyksestä; tulonvähennyksestä erinäisille työntekijäryhmille työkalujen kulumisesta; verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyyn olennaisen vähentymisen johdosta myönnettävästä vähennyksestä; kuolleen henkilön tulon verottamisesta, jos häneltä on jäänyt leski ja turvattomia lapsia; puutarhaviljelyksestä saadun tulon verottamisesta; ns. isän-

nänpalkan vahvistamisesta maatalouskiinteistöjä verotettaessa; lautakunnan jakautumisesta jaostoihin; huoneistonomistajan nauttimasta asuntoedusta; käyvän vuokran määrittämisestä palkannauttijan kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; luontoisetujen arvoista; liitosalueen taksoitusperusteista; taksoituksessa myönnettävistä arvopoistoista; verovelvollisille annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; jäsenen valitsemisesta Axel August Ekströmin rahaston toimikuntaan ja avustusten jakamisesta rahaston varoista; matkakustannusten vähentämisestä verotettavasta tulosta; erälle viran ja toimen haltijoille suoritettavasta virkapukuavustuksesta sekä virka- ja työpuvun käyttöoikeudesta; kiinteistöjen harkintataksoituksesta; jaostoilta lautakuntaan siirretyistä asioista sekä neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan.

Lautakunnalle saapui muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta suuri määrä tiedusteluja ja tietoituksia taksoitukseen kuuluvista asioista, jotka enimmäkseen koskivat yksityisiä verovelvollisia.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1953 tulojen perusteella, valmistui kesäkuun alussa ja taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä sanotun kuukauden 15 p:stä 28 p:ään, mainitut päivät mukaanluettuina. Tuloilmoitusten lukumäärä oli 269 707, jotapaitsi 3 771 verovelvollisen osalta, jotka eivät olleet antaneet tuloilmoitusta, oli saapunut tarkkailuilmoituksia heidän saamistaan ansiotuloista. Taksoitettujen lukumäärä oli 241 304. Veroäyriä kertyi 1 048 645 767, joista kiinteistötulojen osalta 35 327 994 äyriä, elinkeino- ja ammattitulojen osalta 257 800 691 äyriä sekä palkanluontoisten tulojen osalta 755 517 082 äyriä.

V:n 1954 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittu uusi lautakunta aloitti toimintansa jo kertomusvuoden syyskuussa.

Tutkijalautakunta

Lautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenet kunnallispormestari W. V. Henriksson puheenjohtajana, vt. oikeusneuvosmies O. Joutsenlahti, kunnallisneuvosmies Y. N. Similä ja myöhemmin hänen tilallaan vt. kunnallisneuvosmies P. Lyytikäinen sekä vt. kunnallisneuvosmies A. A. Linnamaa; kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä järjestösihteeri T. A. Aaltonen, maalari K. V. Andersson, kauppatieteitten kandidaatti K. Bäckström, toimitusjohtaja E. V. Hasa, asemamies E. V. Heinonen, toimitusjohtaja L. J. Kinnunen, toimitusjohtaja T. M. Kontula ja varatuomari T. V. Sivula sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäseninä isännöitsijä V. A. Ahde, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, kirjaltaja V. J. Kalervo ja talousneuvos G. Pätynen.

Lautakunta käsitteli taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli 3 332, elo- ja syyskuun aikana siten, että viimeinen kokous oli 14. 9. Lautakunnan käsiteltyä muistutukset veroäyrimäärä aleni 1 045 908 881 äyriin, joista tuli kiinteistötulojen osalle 34 968 573, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 256 242 675 sekä palkanluontoisten tulojen osalle 754 697 633 äyriä. Muistutuksista hyväksyttiin osaksi tai kokonaan 1 190 sekä hylättiin tai jätettiin tutkittavaksi ottamatta 2 142. Tutkijalautakunnan päätös pidettiin nähtävänä 11. 10. lukien 14 päivän ajan. Veroäyriin hinnaksi vahvistettiin 13 mk.

Verolautakunta

Lautakuntaan kuuluivat valtiovarainministeriön määrääminä varatuomari J. R. E. Westin puheenjohtajana 12. 11. asti ja sen jälkeen vuoden loppuun lainopin kandidaatti R. Zeiden sekä jäseninä filosofian maisteri A. F. Alenius, lainopin kandidaatti J. A. Bertell, osastonjohtaja E. A. Biström, varatuomari J. E. Blomkvist, osastonjohtaja H. Bruhn, varatuomari Y. Daher, osastonjohtaja A. Denisoff, varatuomari A. Eerola, ekonomi K. E. B. Erander, osastonjohtaja O. P. Heininen, osastonjohtaja A. Heiskanen, ekonomi P. E. Helle, verotusvirkailija A. E. Jaakkola, hovioikeudenauskultantti A. Jalanne, ekonomi L. J. Kallio, verotusvirkailija M. V. Klinthe, hovioikeudenauskultantti M. Lahtinen, osastonjohtaja U. A. Lehmusvuo, osastonjohtaja N. Lehtosalo, jaostopäällikkö W. Leinonen, toimitusjohtaja K. A. Linnos, varatuomari K. A. A. Linturi, tarkastaja U. Merilinna, kansliapäällikkö V. Nikko, varatuomari T. Nordberg, verotusvirkailija A. Partanen, osastonjohtaja V. Pasonen, osastonjohtaja A. A. Pettersson, lehtori S. T. Rekola, hovi-

oikeudenauskultantti A. Riikonen, toimitsija E. O. Saastamoinen, osastonjohtaja P. V. J. Salo, hovioikeudenauskultantti Y. Salonen, revisori V. T. Suosalmi, hovioikeudenauskultantti E. Säilä, hovioikeudenauskultantti T. A. Tuunanen, ilmoituspäällikkö A. L. Val-kama, osastonjohtaja R. E. Venho, osastonjohtaja G. E. Willberg ja hovioikeudenauskultantti W. W. Wirtanen.

Sittemmin määrättiin jäsenten Eranderin, Bertellin, Lahtisen, Lehmusvuon ja Bruhnin tilalle uusiksi jäseniksi varatuomari P. Lappalainen, lainopin kandidaatti A. Asikainen, hovioikeudenauskultantti B. Melander, osastonjohtaja Y. K. Katajavuori ja osastonjohtaja K. Nisula.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan kauppias T. E. Arijoki, Kamarineuvos B. T. Björkman, sihteeri M. O. Ennoila, kamreeri A. G. R. Estlander, varatuomari K. B. v. Fieandt, tarkastaja H. F. Forsén, puuseppä T. Haaja, asematarkastaja I. R. Hast, toiminnanjohtaja T. E. Huttunen, työmies A. Immonen, verotusvirkailija A. O. Keskiväli, toimitusjohtaja A. R. Kotilainen, teknikko O. E. Kotkavuo, ekonomi T. T. Lehtonen, ekonomi H. O. F. Liljeström, taloudenhoitaja E. I. Linnanvirta, diplomi ekonomi E. E. Luther, kirvesmies K. V. Niinikoski, verotusvirkailija K. B. Nylander, rouva E. M. Peräläinen, talousneuvos G. Pätynen, toimitsija V. Riihinen, varatuomari R. Å. O. Rosenius, varastonhoitaja A. E. Räisänen, ekonomi J. V. Saraste, kähertäjämestari K. H. Seppälä, raitiovaununkuljettaja Å. Starck, puhelinvirkailija H. H. Taljala, asiamies V. M. Tammilehto, ekonomi K. V. Teittinen, taksoitussihteeri T. M. Uimonen, filosofian maisteri K. V. Vartiovaara, isännöitsijä J. V. Veiniö ja toimitusjohtaja V. V. Viikari.

Lautakunta toimi seitsemänä jaostona, joihin jokaiseen valtiovarainministeriö määräsi puheenjohtajan ja valtionasiamiehen. Ensimmäisen yleiskokouksensa lautakunta piti 19. 1.

Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:n 1953 tuloista. Tulo- ja omaisuusveroluettelon ja II omaisuudenluovutusveron jälkiverotuksia koskevien veroluetteloiden lyhennysotteet olivat asianomaisten nähtävinä 13. 11.—26. 11., mainitut päivät mukaanluettuina.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:
Verolautakunnan määräämä

	Mk	Mk
Tulovero	17 650 330 407	
Omaisuusvero	2 164 253 832	
Veronlisäys ¹⁾	35 878 854	
Jälkivero edellisiltä vuosilta	537 782 333	20 388 245 426

Koko maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero oli siis 20 388 245 426 mk.

Palautettava ennakkomäärä	1 291 633 240	
Ennakot, joita ei palauteta	35 521	1 291 668 761
Tuloista pidätetty veron ennakko	4 521 758 113	
Ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko ...	13 345 060 858	
Suoritettava veromäärä	3 812 935 571	
Veromäärä, jota ei peritä	159 645	21 679 914 187

Verotettujen lukumäärä oli 206 989. Tarkkailuilmoituksia niiden osalta, jotka eivät olleet antaneet veroilmoitusta, oli 3 723. Tulo- ja omaisuusverotuksesta tehtiin 2 962 määräaikaista valitusta.

Verotusvalmisteluvirasto

Viraston johtajana toimi 30. 9. asti varatuomari J. R. E. Westin, joka mainittuna päivänä erosi virastaan. Kaupunginhallitus valitsi 16. 12. viraston johtajan virkaan varatuomari E. K. Sirviön v:n 1955 alusta. Johtaja Westinin sairausloman aikana toimi

¹⁾ Tulo- ja omaisuusverolain 96 §:n perusteella.

hänen viransijaisenaan 1. 4. asti apulaisjohtaja J. E. Blomkvist ja sen jälkeen apulaisjohtaja K. R. Zeiden sekä viimeksi mainitun vuosiloman aikana sihteerin K. A. A. Linturi.

Eläkkeelle siirtyi 2. 4. viraston apulaisjohtaja J. E. Blomkvist oltuaan viraston palveluksessa v:sta 1924 alkaen. Hänen tilalleen kaupunginhallitus valitsi 8. 4. viraston I sihteerin K. R. Zeidenin.

Valtiovarainministeriön määräämänä tilapäisenä apulaisjohtajana toimi koko vuoden hovioikeuden auskultantti E. Säilä.

Avoimeksi tulleeseen I sihteerin virkaan valittiin 1. 7. varatuomari H. J. Pohjalainen.

Eläkkeelle siirtyi 16. 8. viraston kansliapäällikkö V. Nikko oltuaan viraston palveluksessa v:sta 1928 alkaen.

Virastoon perustettiin kertomusvuoden aikana seuraavat kaupungin uudet tilapäiset toimet: yksi 23. pl:n osastonhoitajan, yksi 21. pl:n toimistoapulaisen sekä yksi 18. pl:n toimistoapulaisen toimi.

Valtion tilapäisiä toimia perustettiin seuraavasti: kaksi 20. pl:n toimistoapulaisen tointa, yksi 18. pl:n toimistoapulaisen sekä yksi 17. pl:n toimistoapulaisen toimi.

Sitäpaitsi v:n 1955 alusta lukien perustettiin seuraavat valtion tilapäiset toimet: yksi 38. pl:n apulaissihteerin, yksi 20. pl:n toimistoapulaisen sekä yksi 18. pl:n toimistoapulaisen toimi.

Virkavapautta nautti 163 viranhaltijaa, näistä 145 sairauden perusteella.

Kaupungin varoista suoritettiin vuoden aikana palkkaa vakinaisille viranhaltijoille 25 352 255 mk, tilapäisille viranhaltijoille 72 039 310 mk ja ylityökorvauksina 5 932 667 mk sekä osuutena valtion palkkamenoista 6 232 975 mk. Valtion varoista maksettiin pysyväisille toimenhaltijoille 85 231 042 mk varsinaisina palkkoina ja 6 747 285 mk ylityökorvauksina, tilapäisille apulaisille 13 734 071 mk ja lisätyövoiman palkkioina yksinomaan valtion verotuksessa 28 344 930 mk. Miesten tuntipalkka oli satunnaisten apulaisten osalta 170—210 mk ja naisten 138—154: 56 mk.

Virasto sai marraskuussa käyttöönsä 390 m²:n suuruisen huoneiston Kalevankatu 4:stä. Tähän huoneistoon sijoitettiin ennakonpidätyksen valvojain toimisto.

Kertomusvuoden aikana pantiin alulle suunnitelma viraston eräiden osastojen sijoittamisesta Stadionille rakennettaviin uusiin huoneistotiloihin.

Huoneistoista maksettiin vuokraa kaupungin varoista 14 942 234 mk ja valtion varoista 13 743 383 mk. Kertomusvuoden päättyessä oli viraston käytössä kaupungin varoilla ostettua kalustoa 5 919 746 mk:n hankinta-arvosta ja kirjoitus- ja laskukoneita 2 642 036 mk:n hankinta-arvosta sekä valtion varoilla ostettua kalustoa 1 955 859 mk:n hankinta-arvosta sekä kirjoitus- ja laskukoneita 5 147 034 mk:n arvosta.

Kunnallistaksoituksesta tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 3 491 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kun taasen valtionverotuksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 4 797 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille ja 333 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi lähetettiin eri virastoille 3 076 kunnallistaksoitusta ja valtionverotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui 924 sellaista kunnallistaksoitusta tai valtionverotusta koskevaa kirjelmää, joissa oli kysymys muusta kuin lausunnon pyytämisestä. Lisäksi eri osastoilta lähetettiin ja niille saapui suuri määrä erilaisia virkakirjeitä.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli yhteensä 1 227 kunnallisverosta vapauttamista koskevaa asiaa, jolloin vero poistettiin 356 tapauksessa, veroa oikaistiin tai alennettiin 577 tapauksessa, vero pysytettiin muuttamattomana 212 tapauksessa, ja veron maksuaikaa pidennettiin 82 tapauksessa.

Kansaneläkemaksun alentamista tai poistamista koskevia asioita kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli yhteensä 382, jolloin maksu poistettiin 202 tapauksessa, maksua oikaistiin 158 tapauksessa, ja maksu pysytettiin muuttamattomana 22 tapauksessa.

Viraston asiamiesosaston toimesta suoritettua valmistavan tutkimuksen jälkeen ilmoitettiin rikospoliisille verosäännösten rikkomisesta poliisitutkintoa ja syytteesen asettamista varten 209 henkilöä. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta vireillepannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana raastuvan- ja hovioikeudessa 28 henkilöä veronkavalluksesta, 9 rikoslain 36. luvun 10. tai 11. §:ssä tarkoitusta rikoksesta, 117 ennakkoperintää koskevien säännösten rikkomisesta ja 12 muista rikkomuksista. Tuomittu rangaistus oli 5 tapauksessa vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoo. Korkein vapausrangaistus oli 8 kk vankeutta sakkorangaistusten vaihdella

10:stä 180:een päiväsaakkoon. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä oli 2 660 300 mk. Syytejuttujen yhteydessä tuomittiin maksettavaksi korvauksia kaupungille 464 572 mk ja valtiolle 7 147 728 mk. Rikosasioiden selvittämistä varten asiamiesosasto pyysi 16 lausuntoa rikostutkimuskeskukselta. Monissa sellaisissa tapauksissa, joissa osaston suorittamat tutkimukset eivät johtaneet syytteeseen, hankittiin verotuksessa huomioon otettavia tietoja verovelvollisten ilmoittamatta jättämistä tuloista ja varoista. Sitäpaitsi huolehdittiin arvopaperikaupoista suorittamatta jätettyjen leimaverojen perimisestä. Kertomusvuonna esitettiin virastolle 8 795 leimaverolaskelmaa, joiden mukaan suoritettiin leimaveroa 107 755 629 mk. Kaupungin ja valtion verosaamisten valvontaa varten konkurssi-, vuosihaaste-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasioissa toimitettiin tarpeelliset tiedot kaupunginhallituksen asiamiesosastolle 268 tapauksessa sekä valtiovarainministeriölle ja lääninhallitukselle 267 tapauksessa.

Kertomusvuonna toimi virastossa erityinen tarkastusosasto, jonka henkilökunta käsitti 12 virkailijaa. Osaston toimesta suoritettut tarkastukset käsittivät 618 toiminimeä ja ammatinharjoittajaa, minkä lisäksi osasto toimitti erinäisiin ammatinharjoittajaryhmiin kohdistuvia ym. verotuksen tehostamista tarkoittavia tutkimuksia. Varsinaisissa tarkastuksissa selvitettiin salattuja tuloja n. 175 milj. mk.

Viraston menoista antoivat valitut tarkkailijat oman kertomuksensa. Kaupungin menot nousivat 135 712 127 mk:aan ja valtion menot 165 056 211 mk:aan. Varsinaisia tuloja virastolla oli evankelisluterilaisten seurakuntien taksoitusluettelon kappaleesta ja siihen liittyvistä töistä suorittama 1 180 000 mk:n korvaus, josta puolet tilitettiin suoraan rahatoimistolle ja toinen puoli lääninkonttorille valtion osuutena, sekä toimituskirjojen lunastuksia kaupungille 142 190 mk ja valtiolle 144 605 mk, mitkä määrät samoin tilitettiin rahatoimistolle ja lääninkonttorille.
